

Wspomaganie rozwoju kreatywności u dziecka w wieku przedszkolnym.

Kreatywność to jedna z najbardziej przydatnych nam w życiu cech. Objawia się poprzez elastyczne myślenie i gotowość podejmowania nowych wyzwań. Pomaga w wielu sytuacjach nie tylko w radzeniu sobie z trudnościami. Im szybciej zaczniemy pomagać w jej rozwijaniu i kształtowaniu, tym lepiej dziecko będzie przygotowane do życia w dzisiejszym świecie. Osoby twórcze myślą w sposób nieszablonowy, co ułatwia dostosowanie się do nowych okoliczności i są zdecydowanie bardziej odważne w działaniu. Zdolność do kreatywnego myślenia to cecha nabyta, nie wrodzona, dlatego można, a nawet trzeba ją w dziecku stale rozwijać i najlepiej to robić już od najmłodszych lat poprzez:

1. Pobudzanie ciekawości dziecka

Dziecięcą dociekliwość wsporniale pobudzają pytania. Zachęcajmy więc do ich zadawania poprzez wcześniejsze stawianie pytań dziecku. Gdy np. oglądacie książkowe ilustracje, zapytaj: "Dokąd może iść myszka?", "Po co kotu wąsy?", "Czy wózek i rowerek mają coś wspólnego?", „Czy ludzie się różnią między sobą?” itd.. Można też bawić się w wymyślanie: "Jaka przygoda mogła później spotkać krasnoludki?", "Kto mógł być ich następnym gościem?", „Co by było, gdyby..." (...gdybyś miała czarodziejską różdżkę, gdyby dinozaury nadal żyły?). Dzięki takim zabawom umysł dziecka staje się bardziej elastyczny. Dobrą okazją do rozwijania ciekawości dziecka są wspólne spacer. Daje to szereg możliwości i okazji do zainteresowania dzieci otaczającym światem. Możemy zwracać uwagę na zachodzące zmiany w przyrodzie, obserwować zwierzęta, chmury, pogodę czy innych ludzi.

I znowu możemy zapytać: „Jak myślisz dokąd idzie ten pan z czarną teczką?” lub „Tamtą pani z dzieckiem?”. Zabawy w zgadywanki też mogą być tutaj pomocne np. „Ciekawe co ten pan może mieć w swojej teczce?”, „Zgadnij co mam w torebce?”, „Co będzie mi potrzebne do zrobienia czarodziejskich naleśników?” itp. Niech dziecko fantazjuje, bo to stymuluje jego wyobraźnię. Poprzez rozmowę z dorosłymi dziecko rozwija swoje słownictwo, ćwiczy mowę, umiejętność formułowania poprawnych wypowiedzi, zdolność słuchania i koncentracji, a także poszerza wiedzę. Poprośmy dziecko, aby opowiedziało co najbardziej zainteresowało go na zajęciach w przedszkolu, dopytajmy o szczegóły, rozwińmy temat.

2. Propozycje twórczych zabaw

Zabawy twórcze to takie, które zachęcą dziecko do niestandardowego myślenia. Nie mówmy wszystkiego wprost, a pozwalajmy dzieciom robić pewne czynności według mniej wypróbowanych i popularnych wzorów. Warto oczywiście malować farbami na kartkach z bloku, ale można też robić to palcem po posypanej kaszą manną tacy, kredą na tablicy, chodniku lub patykiem na piasku czy na kartonowych pudełkach. Można też wspólnie z

dzieckiem wykonać ubrania z gazet albo z foliowych worków, a z nawleczonego na nitkę makaronu, guzików czy chrupek - korale.

Ćwicząc oryginalne podejście do różnych spraw, dziecko uczy się inaczej patrzeć na otoczenie, dzięki czemu w przyszłości łatwiej mu będzie szukać nowych rozwiązań oraz lepiej sobie potem poradzi w sytuacji napotykania trudności. Tego typu działania pomagają również rozwijać u dziecka samodzielność, co umożliwi jego dalszy rozwój umiejętności w tym także własną zaradność.

Innym przykładem twórczej zabawy może być lepienie lub wyklejanie obrazków plasteliną. Jest to jeden z najlepszych sposobów ćwiczenia rąk i doskonały materiał na rozwijanie motoryki. Plastelina pozwala nawet najmniejszym paluszkom kształtować przeróżne kształty i figury. Można także pokazać dziecku, jak zrobić kolorową wydzierankę w oparciu o jego rysunek np. samochodu czy sałatki warzywnej i to również rozwinię sprawność jego obu rąk.

Chwil pełnych różnych inspiracji może dostarczyć również wspólne ozdabianie kruchych ciasteczek, tworzenie ciekawie wyglądających kanapek zrobionych z buziek powstałych z owoców bądź warzyw.

W sklepach i reklamach dla dzieci jest dzisiaj mnóstwo zabawek które same jeżdżą, śpiewają, poruszają się, mruczą i robią wiele innych przyciągających uwagę rzeczy. Tym samym ograniczają one twórcze myślenie oraz zabawę ponieważ dziecko może się nimi bawić w określony narzucony przez producenta sposób. Zdecydowanie korzystniej jest, gdy dziecko samo wymyśla, w jakie dźwięki będzie wydawał jego dinozaur czy samochód, co zbuduje z klocków bez użycia wzoru lub według własnego projektu zbuduje domek dla lalek.

Rynek pomocy i zabawek dla dzieci stwarza dziś szereg różnych możliwości. W związku z tym dorośli są w stanie zapewnić dziecku gry i zabawy, które pomagają w rozwijaniu jego kreatywności.

Wszystko zależy od wieku i predyspozycji dziecka. Jeżeli chodzi o zabawy, należy wybierać takie, które skłonią nasze dziecko do myślenia. Pomocą mogą tutaj być różnego rodzaju gry edukacyjne i logiczne, przez co naukę połączymy z dobrą zabawą. Są to wszelkiego rodzaju puzzle, gry, układanki, labirynty, dzięki którym dziecko uczy się rozwiązywania problemów.

Zdolności poznawcze dzieci odkrywają i będą rozwijały również za pomocą różnego rodzaju zabaw tematycznych np. "w sklep", "w lekarza", "w kucharza" itd. W takich zabawach dzieci naśladują postacie poznawane podczas czytania opowiadań, oglądania teatrzyków bądź filmów.

Będą to najczęściej bohaterowie o cechach pozytywnych: dobrzy, opiekuńczy, sympatyczni, odważni. Takie zabawy są bardzo popularne wśród dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych dlatego też można to doskonale wykorzystać do rozwijania kreatywności podopiecznych także w domu. Możliwość wcielania się w różne postaci daje wiele okazji do twórczych inspiracji, a także pobudza dziecięce marzenia. Dziecko może poczuć, jak to jest być królową, czarodziejem czy królem. Zabawa w teatr to także jeden ze sposobów na zwiększanie pomysłowości i potencjału twórczego.

Samo przygotowywanie scenki, nauka lub wymyślanie dialogów, tworzenie scenografii i strojów jest już fantastyczną zabawą.

Prace plastyczne związane z interpretacją tekstu także często budzą duży podziw, szczególnie gdy wskazujemy dzieciom różne możliwości ich wykonania, nie podając jednak przy tym gotowych wzorców i schematów.

Nie zawsze jednak musimy wszystko robić na terenie domu lub przedszkola. Na świeżym powietrzu również możemy twórczo spędzać czas, wystarczy trochę chęci i ciekawy pomysł. Będąc na dworze wykorzystywać różne zabawy rozwijające przy tym nie tylko intelekt, ale także sprawność ruchową poprzez wspólne inicjowanie i wymyślanie reguł zabaw np. toru przeszkód z wykorzystaniem tego co mamy wokół nas tzn. kamieni gałązek, szyszek, elementów ścieżek czy chodnika.

Może nadarzyć się przy tym sposobność poznania innych dzieci i dorosłych. Kreatywne zabawy połączone z poznawaniem nowych osób dobrze skutkują w późniejszych relacjach społecznych. Obcowanie z różnymi ludźmi, uczęszczanie na zajęcia dodatkowe, możliwość poznawania nowych miejsc i sytuacji może również mieć duży wpływ na rozwijanie i pobudzanie kreatywności i wyobraźni naszych dzieci.

3. Pochwała za dobre pomysły

Jeżeli dziecko używa w zabawach różne codzienne i zwyczajne przedmioty znajdując dla nich nowe funkcje i przeznaczenie to pozwalamy mu na to. I tak wazon może stać się lampą Alladyna, abażur do lampy nakryciem głowy, dezodorant mikrofonem, a plastikowa miska bębniem do grania. Docenianie pomysłowości dziecka, chwalenie go za nią spowoduje, że będzie ono chciało dalej bawić się w ten sposób i skłoni go do poszukiwania nowych pomysłów oraz dalszego twórczego eksperymentowania. Pobudzi to jego ciekawość poznawczą i umożliwi poszerzenie horyzontów poprzez zdobywanie nowych doświadczeń, bo przecież dzieci bawiąc się w spontaniczny sposób także uczą się.

Pozwalamy dziecku tworzyć, w swobodny sposób, aby podczas rysowania mogło kierować się własną wyobraźnią. Nie mówmy: "Przecież ja nie mam różowych włosów", gdy Ola maluje nasz portret. Zamiast kwestionować dobór kolorów, można powiedzieć: „Ciekawy rysunek, opowiedz mi o nim". Może się wówczas okazać, że różowy to jej ulubiony kolor i tym jest spowodowane jego częstsze użycie.

I rzecz najważniejsza dotycząca pochwał - nie można absolutnie zapominać o chwaleniu dziecka w sytuacji, gdy robi ono coś, co sprawia mu trudności i próbuje je dzielnie pokonywać.

Doceniajmy jego starania i trud włożony w wykonaną pracę bez względu na jej efekt końcowy. Pozwoli mu to podtrzymać motywację do działania, dzięki czemu będzie miało ochotę spróbować kolejny raz, co z pewnością będzie miało nie małe znaczenie w przyszłości.

4. Wsparcie w rozwijaniu pasji

Bardzo istotne jest wspieranie dziecka od najmłodszych lat do poszukiwania jakiejś własnej pasji zaczynając od prostych rzeczy np. zbierania rozmaitych ciekawych w kształcie, strukturze kamyków, a następnie gromadzenia samochodów i innych interesujących dla dziecka

rzeczy. Tworzenie różnych zbiorów, to zajęcie bardzo dla dziecka rozwijające jego pamięć i spostrzegawczość.

Warto o tym rozmawiać, akceptować tego rodzaju działania, znaleźć miejsce do przechowywania jego skarbów i stworzyć dziecku odpowiednie do tego warunki. Jeśli więc mały artysta lubi rysować to można rozwiesić na ścianie lub meblach arkusze papieru, co pozwoli mu na swobodne działanie i rozwój jego kreatywności bez szkody dla wnętrza pokoju.

Dziecko potrzebuje motywacji i wsparcia, żeby zaczęło twórczo się bawić. Dlatego też nie krytykujemy pomysłu dziecka pomimo, iż wiemy, że nie jest on do końca trafiony. Niech dziecko samo się o tym przekona i szuka kolejnych rozwiązań. Okazujmy zainteresowanie wobec rzeczy jakie dziecko robi. Bądźmy jego towarzyszami w tego rodzaju doświadczeniach, pozwalajmy mu odkrywać to co my już wiemy, a dla niego jest jeszcze czymś nieznanym.

Pamiętajmy, aby wybierając rodzaj zajęć bądź zabaw kierować się rzeczywistymi zainteresowaniami dziecka. Starajmy się zaspakajać jego potrzeby i pasje. Nie ma nic gorszego niż przymuszanie dziecka do uczęszczania na dane zajęcia tylko dlatego, że rodzicom one bardzo się podobają.

5. Pobudzanie fantazji dziecka

Najlepszym tutaj sposobem jest oczywiście czytanie książek. Oswajanie dziecka ze słowem pisanym to najlepszy sposób na pobudzenie pracy mózgu i rozwijanie wiedzy o świecie. Ważne jest, żeby książka kojarzyła się dziecku z przyjemnością, a nie przykrym obowiązkiem. Obrazy podsuwane przez telewizję czy komputer nie pobudzają wyobraźni. Z kolei czytane przez nas bajki, jak najbardziej. Można przy okazji czytania rozwijać umiejętność zapamiętywania i odtwarzania tego, co dziecko usłyszy, co będzie bardzo istotne podczas późniejszej nauki w szkole. Dopóki dziecko samo nie nauczy się czytać, warto czytać dla niego zaczynając od prostych wierszyków, różnych zagadek, a na bajkach kończąc. Poświęcanie tej czynności choćby kilkanaście minut dziennie, niesie ze sobą wiele korzyści. Jedną z nich jest to, że książki niesamowicie działają i stymulują rozwój fantazji. A wiadomo, że dzieci z bujną wyobraźnią mają w głowie szereg niesamowitych pomysłów, z których część mogą z niewielką pomocą dorosłych zrealizować. Chociażby nawet można pomóc w tworzeniu jego własnych bajek, które dorosły potem zapisze, a dziecko wykona do nich ilustracje w postaci własnych rysunków. Pretekstem do ich stworzenia może być młodsze rodzeństwo lub przygotowanie niespodzianki dla babci, cioci i innych członków rodziny.

Wszyscy rodzą się kreatywni. Jednak to czy cecha ta zaniknie lub pozostanie z nami i będzie się rozwijała zależy od sposobu wychowania, edukacji i interakcji z otoczeniem.

Przede wszystkim starajmy się motywować do działania, unikajmy nadmiernej krytyki, która negatywnie wpływa na dziecko. Zachęcajmy dzieci do różnorodnych form spędzania wolnego czasu, unikajmy utartych schematów, zastępujmy oglądanie telewizji i granie na komputerze innymi propozycjami. Możliwości jest wiele, warto więc spróbować.

Opracowała:
pedagog mgr Małgorzata Adler

Bibliografia:

Gloton R., Cero C.: Twórcza aktywność dziecka, WSP, Warszawa 1985.

Hurlock E. B.: Rozwój dziecka, Warszawa 1985.

Nęcka E.: Psychologia twórczości, GWP, Gdańsk 2012r.

Nęcka E.: Trening twórczości, GWP, Gdańsk 2012r.

Uszyńska-Jarmoc J.: Twórcza aktywność dziecka, Białystok 2003.

Szmidt K., J.: Pedagogika twórczości, GWP, Gdańsk 2007r.

Zborowski J.: Rozwijanie aktywności twórczej dzieci, Warszawa 1986